

BILDANDE AV NATURRESERVATET *Stabergs ö* I FALU KOMMUN

Beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Falu kommun det område som framgår av bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser ska märkas ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Falu kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn skall vara *Stabergs ö*.

Falu kommun fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 5, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd till miljöbalken m.m.

Förvaltare av reservatet ska vara Falu kommun.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stabergs ö
Län, kommun	Dalarnas län, Falu kommun
NVR id	2049618
Fastigheter	Uddnäs 33:1, omr 2 och 3
Lägesbeskrivning	Cirka 8 km sydost om Falun
Areal	38,5 hektar
Fastighetsägare	Falu kommun
Naturvårdsförvaltare	Falu kommun

Syfte med naturreservatet

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Syftet med naturreservatet är att tillgodose och utveckla områdets rekreations- och friluftslivsvärden där Stabergs ö är en viktig del i Runns skärgårdsliknande sjölandskap.

Bevara biologisk mångfald

Syftet är också att bevara och utveckla områdets biologiska värden och bidra till förbättrad grönstruktur mellan öarna i Runn och till fastlandet.

Syftet ska tillgodoses genom att

- Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens möjlighet till friluftsliv. Anläggningarna för friluftslivet ska ha en kanaliserande effekt i syfte att uppnå en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, värdefulla naturmiljöer och biologisk mångfald.
- Skogliga skötselinsatser utförs för att bidra till att skapa nya naturvärden och upplevelsevärden som är knutna till naturmiljön.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Sjön Runn där Stabergs ö ligger är av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kapitlet 6 § första stycket miljöbalken, (FW 26). Bildande av naturreservat stärker värdena inom område av riksintresse för friluftsliv ytterligare.

Området är tätortsnära och har särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer året runt. Åtgärder i form av anläggningar ökar tillgängligheten och möjligheten för allmänheten att upptäcka och använda området.

På Stabergs ö finns möjligheter att utveckla naturvärden som medverkar till ökad biologisk mångfald och förbättrad grönstruktur i området.

För att områdets friluftsliv- och naturvärden ska bevaras och utvecklas behöver friluftsanpassade anläggningar byggas, skogen undantas från normalt skogsbruk och skötseln ställas om till att främst gynna naturvärden.

Föreskrifter för naturreservatet

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Falu kommun att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avstycka fastighet eller tomt
2. gräva, schakta, dämna, muddra, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark och vatten
3. uppföra helt ny byggnad eller anläggning på mark eller i vatten med följande undantag:
  - uppförande av byggnad eller anläggning på mark eller vatten för friluftslivets behov
4. uppföra mast eller antenn
5. sprida gödsel, aska i gödslingsyfte, kalk eller bekämpningsmedel
6. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
7. dra fram mark-, vatten- eller luftledning med följande undantag:
  - nedgrävning av ledning inom det vatten- och landområde som markerats på föreskriftskartan, bilaga 3, får utföras med tillstånd från Falu kommun.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av reservatet enligt svensk standard samt iordningställande av rastplatser eller andra anordningar för friluftslivet
2. naturvårdsinriktad skötsel, såsom naturvårdsanpassad gallring och punktinsatser som ringbarkning eller fällning av enstaka träd och röjning samt sparande av befintlig stående och liggande död ved (träd), enligt karta i bilaga 3
3. undersökningar av markslag, landskapselement, växt och djursamhällen samt arter.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning exempelvis genom att borra, måla, mejsla eller på annat sätt skada berghällar eller block,
2. skada växande, döda, stående eller omkullfallna träd, stubbar och buskar.

Utan kommunens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samla in ryggradslösa djur eller klättra i boträd,
4. elda på annan än anvisad plats under perioden 1 april – 1 november.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för reservatets vård och skötsel, samt uppföljning av bevarandemål och åtgärder, och som framgår av föreskrifterna under B.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Falu kommun i samband med tillsynsuppdrag.

Det är tillåtet att plocka blommor, bär eller matsvamp.

Förtydliganden av föreskrifter

I punkten B2 anges *naturvårdsanpassad gallring* som skötselåtgärd. Naturvårdsanpassad gallring innebär att man genom åtgärder skapar en större variation i ålder och täthet samt planerar för ökad stabilitet i trädsiktet, lämnar stående och liggande död ved för att förstärka de naturvärden som finns på ön.

Dispens från föreskrifter

Falu kommun kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet om det finns särskilda skäl.

Beskrivning av området

Området omfattar ca 14 hektar fast mark och cirka 24,5 hektar vattenområde. Reservatet består av en stor och en liten ö där skogen på den mindre ön har blandad åldersstruktur med inslag av äldre tallar. Den stora ön har jämnare åldersstruktur då den kalavverkades på 1960-talet. Det finns även spår av vägar och diken kopplade till tidigare odlingsmarker.

Rekreation- och friluftslivsvärden

Området har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och är välbesökt året runt då det är naturskönt och tätortsnära. Vintertid nyttjas området flitigt av skridsko-, skid- och skoteråkare samt fiskare. Sommartid nyttjas öarna framförallt av båt- och sommarstugeägare samt kajak- och kanotpaddlare. Öarna med omgivande vattenområde fyller en viktig funktion för folkhälsan genom att området är lättillgängligt.

Falu kommun ser att det är möjligt att utveckla området för rekreation och friluftsliv. Idag saknas iordningsställda rastplatser i området. Anpassade anläggningar på attraktiva och lämpliga ställen skulle förbättra och öka tillgängligheten till området för besökare.

Naturvärden

Skogen på den mindre ön söder om Stabergs ö som ingår i reservatet har blandad åldersstruktur med inslag av gamla tallar (>150 år). Här finns möjlighet att gynna den rödlistade skalbaggen reliktbody (Nothorhina punctata), som finns på omgivande öar, genom att låta lämpliga tallar i solexponerade lägen utvecklas.

Den större ön har påverkats av skogsbruk, senast under 1960-talet då en fröträdställning av tall avverkades och tidigare odlingsmark planterades med gran. Därefter har ingen skötsel utförts vilket har lett till en fri utveckling av skogen. Åldern på skogen uppgår till ca 60 år. Öns västra sida är talldominerad och har vissa biologiska värden för både växt- och djurliv. På öns östra sida dominerar den täta planterade granskogen som inte skötts sedan planteringen utfördes. Lövträd som lämnades kvar har utvecklats och bildat mer lövrika områden som ger variation till öns naturmiljö. Asp förekommer i relativt hög grad i dessa delar. Rester av tidigare vägar och diken kopplade till odlingsmarken bidrar till strukturer i området.

Fågellivet i området är förhållandevis rikt. Sjöfåglar som häckar eller som regelbundet påträffas i området under häckningstid är skäggdopping, storlom, smålom, storskrake, småskrake, fisktärna och drillsnäppa. Andra fåglar som uppträder till och från i området är fiskgjuse, lärkfalk, häger, spillkråka och tjäder.

Frånvaron av skötsel har bidragit till att ön har utvecklingsbara biologiska värden för både växt- och djurliv.

Kulturhistoriska värden

Stabergs ö har längre tillbaka i tiden hört till Lönnemossa bergsmansgård och man använde ön för bland annat sommarbete för kreatur och eventuellt även odling/slätter. Idag är de två tidigare öppna odlingsmarkerna planterade med gran och resterna av en körväg som förbinder odlingsmarkerna synlig. Sommarbetet upphörde under 1950-/1960-talet.

Planeringsbakgrund

Sjön Runn är riksintresse för friluftsliv (FW26) enligt miljöbalken kap. 3 § 6. I Översiktsplan FalunBorlänge 2014 pekas Runn ut som en strategisk resurs där rekreation och friluftsliv är prioriterad markanvändning och en fördjupad översiktsplan ska tas fram med fokus på dessa värden.

Enligt Falu kommuns naturvårdsprogram som antogs 10 juni 2010 ska kommunen arbeta för att långsiktigt bevara områden som av kommunen klassas som särskilt värdefulla. Klassningen utgår framförallt från områdenas biologiska värden men även om det har betydelse för rekreation och friluftsliv samt om området är tätortsnära. Falu kommun har bedömt att Stabergs ö med sitt tätortsnära läge och höga värden för friluftslivet, är särskilt värdefullt och att ett kommunalt naturreservat är en lämplig form för att bevara området. Genom naturreservatsbildningen kan kommunen långsiktigt bevara området och säkerställa och utveckla dess rekreations-, friluftsliv- och naturvärden.

Miljömål

Att skydda Stabergs ö genom en reservatsbildning bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Ärendets handläggning

2003 bifölls en motion inom Falu kommun om att bilda naturreservat av flera öar i Runn där Stabergs ö ingår. Motivet till naturreservatsbildningen är att främja det rörliga friluftslivet och bevara naturvärden samt att för framtiden skapa nya naturkvaliteter genom att höja det skogliga naturvärdet på öarna i Runn.

2008 bildades naturreservatet Runns norra öar som ett första steg i det arbetet. Ytterligare öar inventerades sedan av dåvarande miljöförvaltningen och i det arbetet framkom att Hinsnorsön var den mest intressanta av de privatägda öarna att gå vidare med. En avverkningsanmälan gjorde att arbetet med Hinsnorsön prioriterades och i dialog med markägaren skrevs 2011 ett 50-årigt naturvårdsavtal för att bevara skogen på ön.

Nästa etapp i arbetet är Stabergs ö som Falu kommun äger. Under vintern/våren 2018 återupptogs arbetet med att bilda naturreservat i Runn. Ett informationsmöte hölls i maj med fastighetsägare på ön. Vidare ansökte miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen under våren 2018 om markåtkomstbidrag från Naturvårdsverket för 50 % av skogsvärdet vilket Naturvårdsverket har beviljat. För arbetet att iordningställa reservatet kommer kommunen att ansöka om LONA-medel från länsstyrelsen.

Ett förslag till beslut, med föreskrifter och skötselplan, arbetades fram av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen under våren och sommaren 2018. Som en del i reservatsprocessen skickades förslaget ut på remiss till sakägare, intresseorganisationer och andra myndigheter under sommaren 2018.

Motiv för bildande av naturreservat

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Skyddsform

Stabergs ö ingår i ett skärgårdsliknande sjölandskap i sjön Runn där både sjön och öarna har ett högt värde ur rekreations- och friluftslivsynpunkt. Genom naturreservatsbildning av Stabergs ö stärks dessa värden samtidigt som biologiska värden kan utvecklas på längre sikt.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Området är av stort allmänt intresse genom sitt tätortsnära läge och den variationsrika naturen. Det tätortsnära läget gör området tillgängligt för rekreation och friluftsliv. Med riktade förutsättningar finns möjligheter att skapa och utveckla höga naturvärden.

Ett långsiktigt skydd medverkar till att områdets värden bevaras och utvecklas för att uppnå natureservatets syften. En utveckling av naturreservatet Stabergs ö stärker även riksintressets värden i området. Beslutet att inrätta ett områdesskydd bedöms därför vara förenligt med bestämmelserna i 3 och 4 kap i miljöbalken. Naturreservatet Stabergs ö medverkar även till att uppfylla gällande kommunalt beslut från 2003 om bildande av naturreservat av öar i sjön Runn samt Översiktsplan FalunBorlänge.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Falu kommun att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ett permanent skydd av Stabergs ö medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Falu kommun bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser Falu kommun att Stabergs ö ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Verksamheter och åtgärder m.m. kan, utöver aktuella föreskrifter, även kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen samt Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet, i den mån naturreservatets föreskrifter strider mot dessa. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Beslutande

Detta beslut har fattats av kommunfullmäktige i Falu kommun § 54, 2018-12-13.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras på kommunens digitala anslagstavla enligt kommunallagen kap 8 §13 samt i Dala-Demokraten och Falu-Kuriren i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd m.m. enligt miljöbalken.

Överklagan

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Dalarnas län genom skrivelse till Falu kommun, enligt anvisningar i bilaga 4.

Bilagor

Bilaga 1: Översiktskarta

Bilaga 2: Beslutskarta

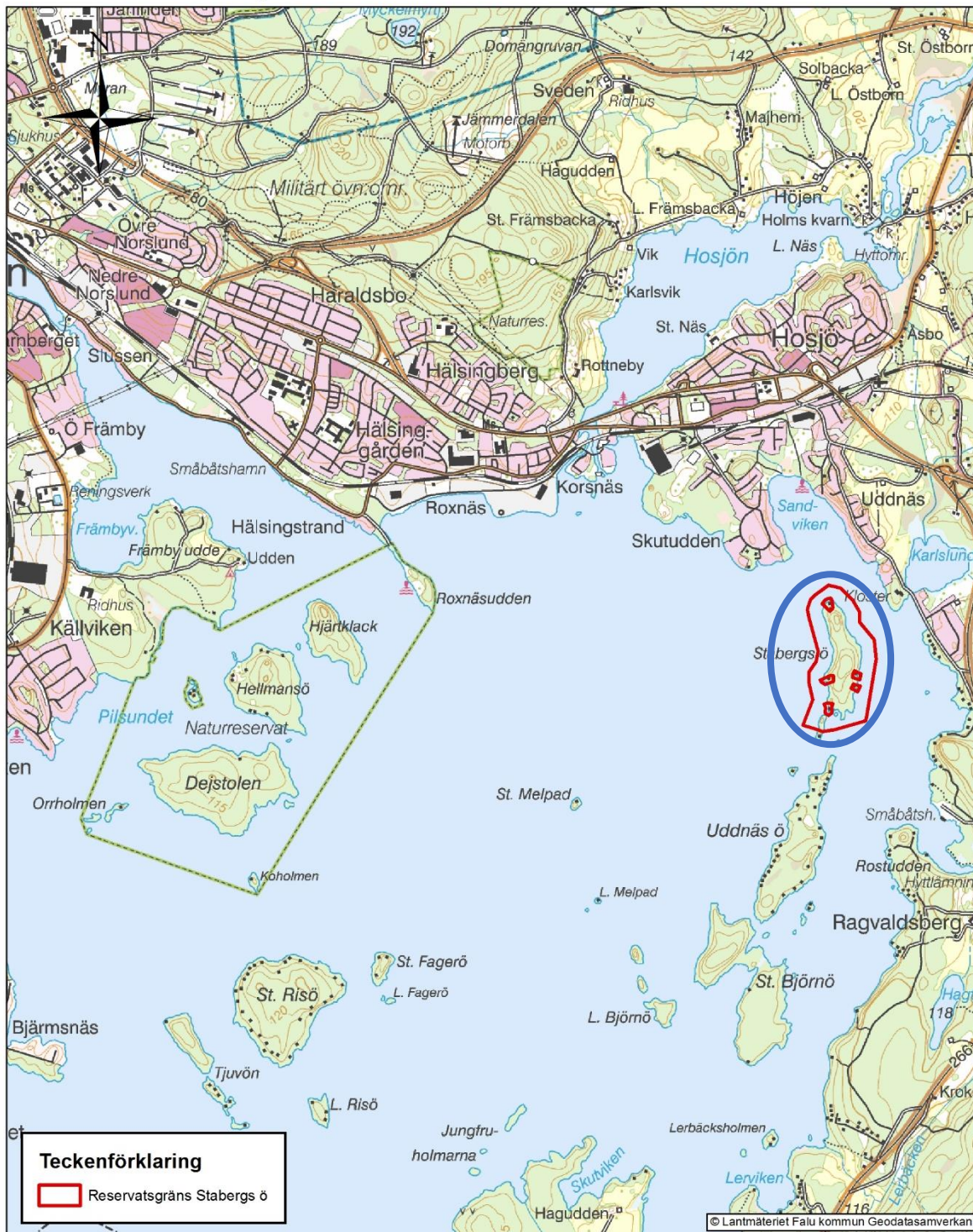
Bilaga 3: Föreskriftskarta

Bilaga 4: Anvisningar hur man överklagar beslutet

Bilaga 5: Skötselplan

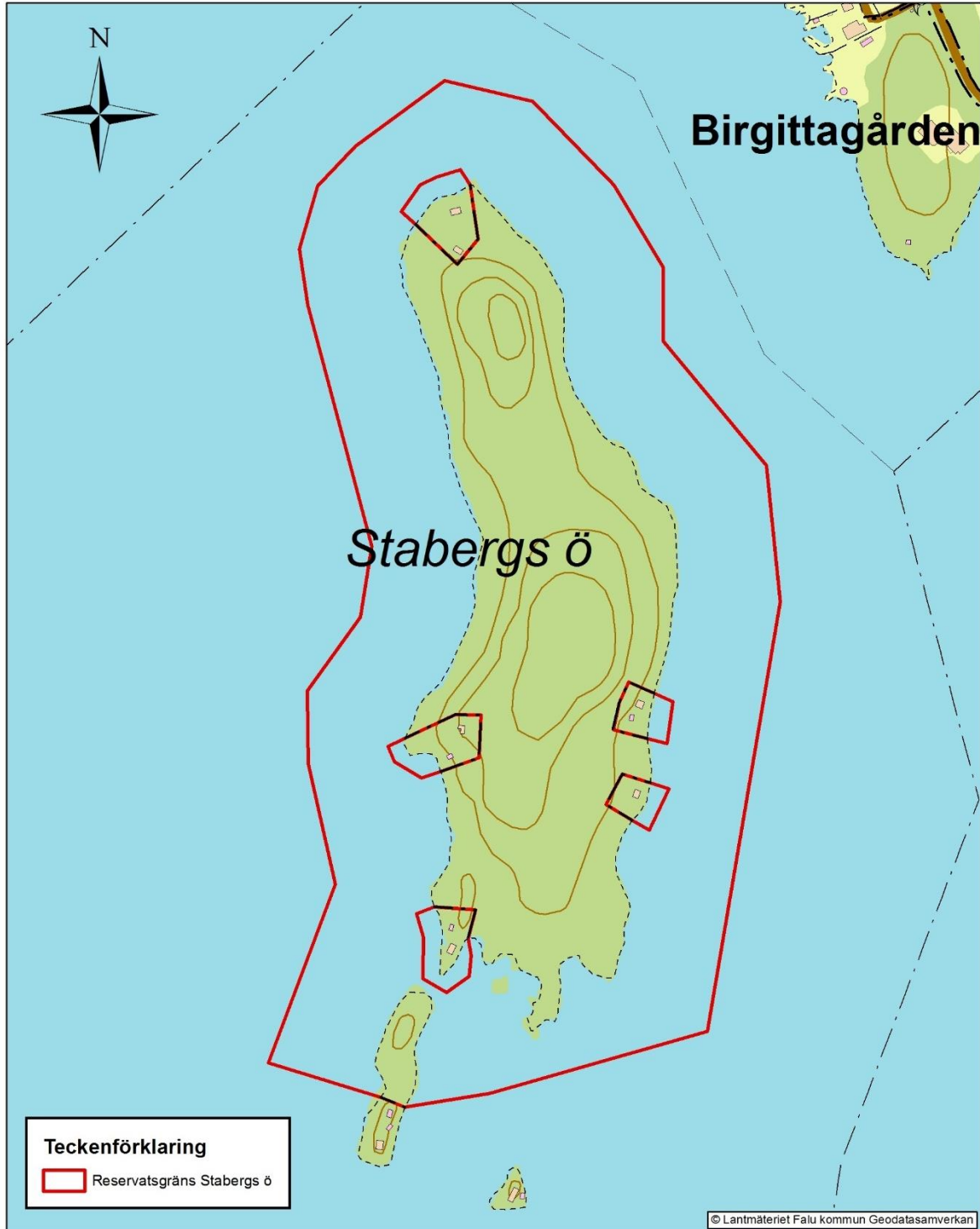

Översiktskarta Naturreservatet Stabergs ö

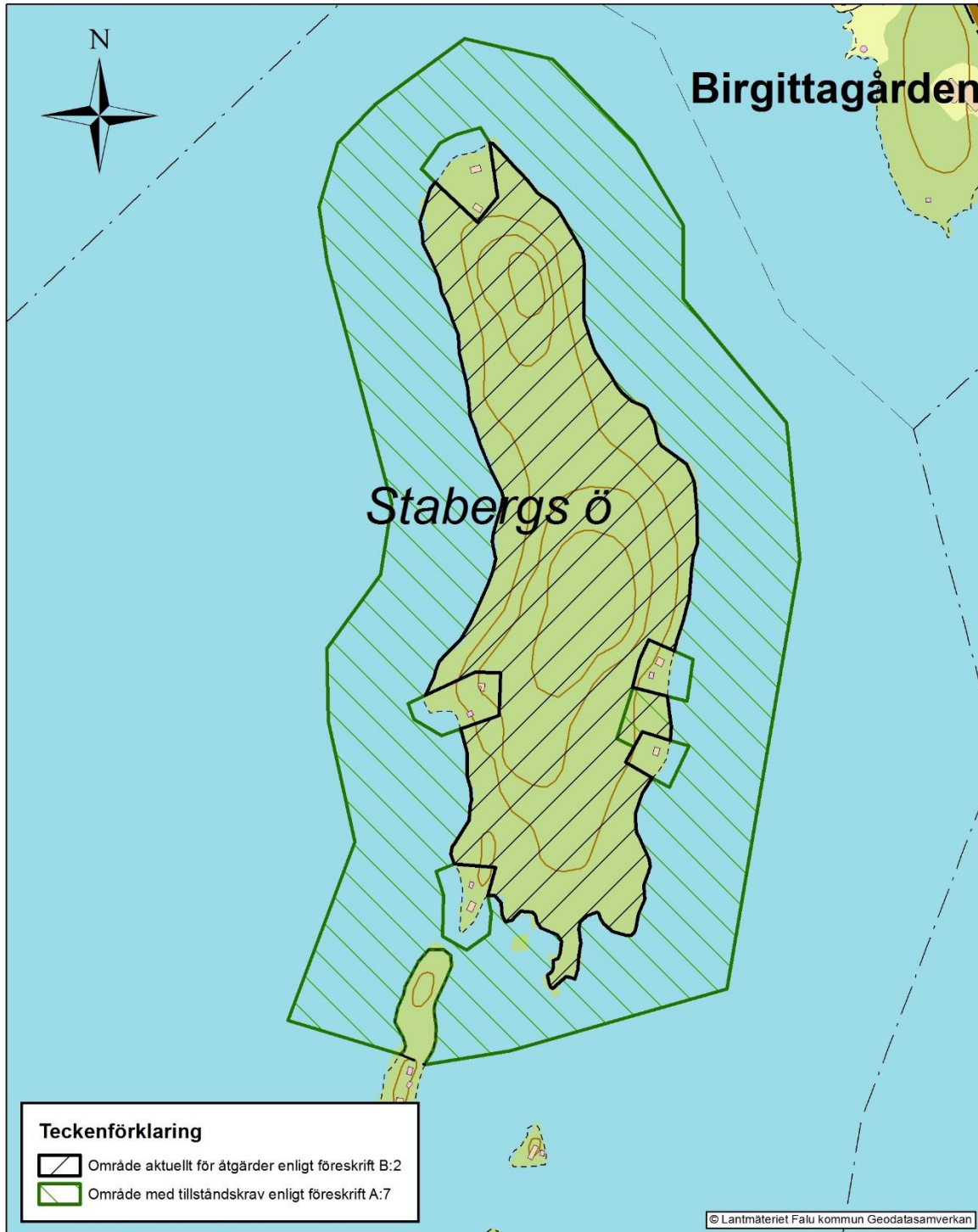
BILAGA 2

Beslutskarta Naturreservatet Stabergs ö

0 100 200 300 Meter

Föreskriftskarta
Naturreservatet Stabergs ö

0 100 200 300 Meter

Anvisningar för att överklaga ett kommunalt beslut

Om du är missnöjd med Falu kommuns beslut kan du överklaga det till Länsstyrelsen.

Så här gör du för att överklaga:

1. **Senast tre veckor** efter att du tagit del av beslutet skriver du ett brev med rubriken ”Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län”.
2. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Falu kommun fattade beslutet.
3. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.
4. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
5. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
6. **Skriv under** och skicka brevet till:

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Falukommun
791 83 Falun

OBS! Brevet måste ha kommit till förvaltningen senast tre veckor efter att du tagit del av beslutet.

När miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen får ditt överklagande

Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att det inte är lämpligt att ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen om du har frågor om hur du överklagar, på telefon 023 – 830 00 eller e-post: kontaktcenter@falun.se.

Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.